

Седікова, І. О. Роль інформаційної складової в системі зберігання та переробки зерна. Методологія, теорія, практика [Текст] : монографія / Седікова Ірина Олександрівна ; Одес. нац. акад. харч. технологій. - Одеса : Букаєв В.В., 2013. - 192 с. - ISBN 978-966-2070-83-5.

В роботі досліджено інформаційний характер та складова управління логістичного менеджменту в системі зберігання та переробки зерна. Проведено аналіз державного регулювання інформаційних процесів.

Для науковців, менеджерів підприємств зберігання та переробки зерна, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних

закладів економічних, технічних та технологічних спеціальностей.

ВСТУП

Інформацію сьогодні слід розглядати як стратегічний продукт. Здатність суспільства та його інституцій продукувати, збирати, обробляти, аналізувати, систематизувати та накопичувати інформацію, забезпечувати свободу інформаційного обміну є важливою передумовою соціального та технологічного прогресу, чинником національної безпеки, однією з основ успішної внутрішньої та зовнішньої політики. Інформаційна сфера має системоутворюючий характер і впливає практично на всі галузі суспільних відносин.

Формування сучасного зернового ринку та соціально-орієнтованих ринкових відносин обумовлює необхідність дослідження існуючих моделей ринку як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні. Вельми актуальним є знаходження нових сучасних форм організації управління підприємствами зберігання та переробки зерна та системами, які б сприяли їх комплексному розвитку. Це можна зробити за рахунок впровадження інноваційних підходів до процесу управління. Таким підходом може стати впровадження концепції та методології інформаційної логістики, яка може бути застосована для трансформації та адаптації економічних систем різного рівня. Сьогодні не можуть не вражати можливості, що надають досягнення у сфері інформатизації, телекомунікацій та інформаційних технологій, в отриманні, поширенні та швидкості доставки різноманітної інформації. Проте глобальні інформаційні системи, поряд з перевагами, створюють нові потенційні загрози. Сформувалась фундаментальна залежність підприємств, суспільства і держави від обміну інформацією, надійного функціонування інформаційних та телекомунікаційних систем, технологій і засобів.

Суттєвий прогрес і поширення інформаційних технологій, глобальний характер систем масової комунікації призвели до утворення глобального інформаційного простору, який змушує підприємства швидко орієнтуватися та адаптуватися у сучасному інформаційному середовищі. Принципово важливим є і той факт, що саме використання концепції інформаційної логістики в управлінні розвитком підприємств зберігання та переробки зерна, дозволить враховувати при прийнятті господарських рішень: потреби стан та динаміку розвитку, попит і кон'юнктуру, нормативно-правову та законодавчу базу, конкурентів, експорт, імпорт зернового ринку. З точки зору державного та регіонального рівня, саме застосування концепції та методології інформаційної логістики сприяє розробці заходів, спрямованих на оптимізацію управління ресурсними та відповідними їм потоками підприємств зберігання та переробки зерна.

Сьогодні в Україні постає проблема впровадження у діяльність підприємств зберігання та переробки зерна інформаційних систем. Держава повинна створити умови для забезпечення підприємств такими системами з метою їх ефективного використання, що обумовлює необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі. З огляду на це, вченими-економістами ведеться діяльність, спрямована на формування методичної бази забезпечення підприємств галузі інтегрованою інформацією.

Різноманітні аспекти цієї проблематики висвітлені у наукових працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених О. Амоші, Б. Анікіна, В. Бесєдіна, П. Бубенко, Б. Буркинського, В. Василенка, А. Гаджинського, В. Геєця, М. Григор'єва, Б. Данилишина, М. Долішнього, Л. Зайцевої, Є. Качана, Б. Кліяненка, І. Лукінова, В. Мамутова, Л. Миротина, Г. Одінцової, І. Савенка, В. Семиноженка, В. Симоненка, А. Смехова, А. Семененко, В. Сергеева, А. Уварова та інші.

Таким чином, виключна актуальність питань теоретико-методологічного обґрунтування формування логістичних інформаційних систем управління підприємствами зберігання та переробки зерна, розробки практичних рекомендацій щодо їх впровадження, з одного боку, та недостатнє їх пророблення в теоретико-методологічному плані, з врахуванням регіональних чинників та особливостей, з другого боку, зумовили і визначили ціль, завдання та зміст дослідження.

Метою монографічного дослідження є обґрунтування і розробка теоретичних положень, методичних підходів і науково-практичних рекомендацій формування та ефективного функціонування логістичних інформаційних систем управління системи зберігання та переробки зерна.

Досягнення поставленої мети дослідження зумовило необхідність вирішення таких теоретичних, методологічних і практичних задач: проаналізувати економічний зміст категорій “логістична інформаційна система управління”, “інформація” і понятійного відображення причин різноманіття їх інтерпретацій, сформулювати адекватний сучасним уявленням зміст понятійного апарату; здійснити класифікацію методів збору та аналізу інформації, а також моделей, які використовуються при моделюванні процесів управління підп-

приємствами зберігання та переробки зерна; провести оцінку сучасного стану й тенденцій розвитку інформаційних систем управління системи зберігання та переробки зерна, визначити їх вплив на конкурентоспроможність даних підприємств; обґрунтувати і довести необхідність застосування методики проектування, впровадження й експлуатації логістичної інформаційної системи управління; розробити методичні рекомендації щодо оцінки ефективності функціонування логістичної інформаційної системи на регіональному зерновому ринку.

Поява цієї монографії є необхідним вкладом у вирішення проблем формуванню єдиного інформаційного поля системи зберігання та переробки зерна.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ.....	8
1.1. Критичний огляд визначення категорії “інформація”.....	8
1.2. Інформаційний характер управління в системі зберігання та переробки зерна.....	18
1.3. Контури розвитку основ інформаційного суспільства в Україні.	27
1.4. Інформаційна складова логістичного менеджменту в системі зберігання та переробки зерна.....	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	32
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 1.....	45
РОЗДІЛ 2 РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	48
2.1. Державне регулювання інформаційних процесів.....	48
2.2. Стратегія формування та розвитку єдиного інформаційного простору України.....	52
2.3. Державна політика забезпечення інформаційної безпеки.....	60
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	73
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 2.....	75
РОЗДІЛ 3 МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В СИСТЕМІ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ЗЕРНА.....	77
3.1. Інформаційні технології як платформа ефективного управління підприємствами	77
3.2. Інформаційно-технічне забезпечення суб’єктів комерційної діяльності	

зернового ринку.....	110
3.3. Проблеми інформаційної безпеки підприємств зберігання та переробки зерна.....	130
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.	138
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 3.....	140
РОЗДІЛ 4. ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ЗЕРНА.....	146
4.1. Специфіка проектування логістичних інформаційних систем управління системи зберігання та переробки зерна.....	146
4.2. Пропозиції щодо створення єдиної інформаційної системи підприємств зі зберігання та переробки зерна.....	159
4.3. Інформаційне забезпечення підприємств зберігання та переробки зерна.....	164
4.4. Напрями розвитку систему захисту інформації на підприємствах зберігання та переробки зерна.....	173
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4.....	189
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 4.....	191